

Tines de les Solanes I

El Pont de Vilomara i Rocafort

Ubicació

Comarca: Bages
Lloc/Adreça: Riera de Mura - Sant Esteve

Coordenades:

Latitud: 41.72234
Longitud: 1.88165
UTM Est (X): 406979
UTM Nord (Y): 4619553

Classificació

Número de fitxa 08182 - 231
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Conjunt arquitectònic
Estil / època: Modern Contemporani Popular
Segle XVIII-XIX
Estat de conservació Regular

Notes de conservació: Les Tines de Les Solanes van ser restaurades l'any 2007, en el marc del "V Concurs de rehabilitació i conservació de les barraques de vinya, i altres construccions en pedra seca" convocat per la DO Pla de Bages, i amb la coordinació del Consorci per a la Promoció Turística de les Valls del Montcau. El projecte va anar a càrrec de l'arquitecta tècnica Maria Dolors Perramon i Fàbregas per encàrrec del Consorci per a la Promoció Turística de les Valls del Montcau, finalitzat el desembre de 2006.

Protecció Legal
Tipus de protecció: BCIN
Europea – Atributs National Monument Record – Agricultura

inspire:
Observacions protecció: BCIN com a Zona d'Interès Etnològic (DOGC 7642, de 14 de juny de 2018)

Data aprovació: dt., 12/06/2018 - 12:00

Número inventari	Sí (IPA36276)
Generalitat i altres inventaris	
Accés	Fàcil
Ús actual:	Sense ús
Titularitat	Privada
Titular:	08181A012000010000OY
Autoria de la fitxa	Jordi Montlló Bolart
Data de registre de la fitxa:	dv., 10/08/2018 - 02:00

Descripció

Conjunt format per 8 tines de planta exterior quadrangular que es troben al voltant o formant part de dues barraques de planta quadrangular. La part inferior dels murs, que formen l'estructura que alberga els dipòsits de les tines és realitzada amb pedra i morter de calç, i la part superior amb pedra sense material d'unió. L'interior de tots els dipòsits estan recoberts de rajoles de ceràmica envernissada lleugerament corbades, de 40 x 40 cm, excepte les de la tina núm. 1 que amiden 35 x 35 cm. Sobre els murs s'estén el voladís, realitzat amb pedres més planes, sobre el que descansen les cobertes corresponents que estan construïdes amb el mètode d'aproximació de filades. Per sobre s'estén una capa de sorra i pedruscall. Totes les tines tenen el dipòsit circular però l'edificació que les alberga és de planta quadrangular, estan disposades al voltant de dues edificacions auxiliars que estan comunicades entre si. Es descriuen començant per la tina situada al nord-est i prosseguint amb les altres seguint la direcció de les agulles del rellotge. Les tines 1 i 2 estan construïdes sobre el nivell pla de terreny i tenen l'entrada al dipòsit a uns 3,5 m d'alçada. L'entrada per a la tina núm. 1 amida 120 cm d'alçada per 85 cm d'amplada. Les dues presenten la coberta ensorrada. Els seus brocs es localitzen al parament nord-est i queden a l'interior d'un engruiximent del mur que queda tancat alhora per una porta metàl·lica a la part exterior. La tina núm. 3 ha perdut la part superior dels murs i la coberta per complet; al seu cantó sud-est hi ha una rampa que segurament duia fins el seu accés però que actualment és inexistent. El broc s'ubica al parament nord-est. De la tina número 4 tant sols en queda el dipòsit i l'accés es realitzaria probablement pel parament sud-oest, per l'interior de l'edificació, on encara es poden veure les arrencades d'uns graons al costat de la caixa. Les tines 5 i 6 formen un conjunt que comparteixen exteriorment la mateixa coberta, tot i que interiorment són independents, amb la cúpula construïda per aproximació de filades i coberta amb pedruscall i terra. Es conserven en bon estat els murs. La tina núm. 5 és de planta rectangular però amb l'angle est semicircular; l'accés es localitza al parament sud-est, amb ambdós muntants monolítics sobre els que recolza una única llinda de 97 cm de llargada per 32 cm d'amplada per 10 cm de gruix. La caixa dona a l'exterior, a la façana SE. La tina núm. 6 es troba al costat de l'anterior i és de planta quadrangular. Té una obertura a la part superior del mur SE i la caixa dona a l'interior de la barraca adossada a la paret SO. Les tines 7 i 8 es conserven també amb murs i coberta senceres. L'accés de la número 7 es realitza per una porta al nivell superior de la tina, amb muntants verticals i llinda de 135 cm per 35 cm per 14 cm. El dipòsit ha perdut les dues filades superiors de rajoles. La caixa dona a una barraca adossada al mur SO. L'accés de la tina núm. 8 també conserva els dos muntants verticals i dues llindes, una exterior de 142 cm per 48 cm per 7 cm i una d'interior. L'entrada queda per sobre del nivell del terra; així que per accedir hi ha uns graons de pedra clavats al mateix parament de l'entrada i al de la tina núm. 7. Els murs presenten tres finestres i dos amagatalls de grans dimensions. La caixa dona a la barraca que té adossada al mur SO. La coberta de les dues tines està feta per aproximació de filades i coberta amb pedruscall i terra, igual que les barraques.

Observacions:

Sortint de Navarcles i direcció cap a Sant Benet del Bages, agafarem el camí de les Generes fins arribar al pont de les Generes i a la font dels Burjons, continuarem pel camí de l'esquerra, passant per un petit camp i, a uns 1.100 metres del pont trobarem una bifurcació. Prendrem el camí de la dreta deixant enrere el Camí de les Bases i continuant uns 400 metres arribarem a una altra cruïlla on agafarem el camí de l'esquerra. Seguint el camí deixarem enrere les tines del camí de les Generes. Prosseguirem el trajecte fins arribar a la riera de Mura on seguirem el camí que la voreja, riera avall, fins trobar una esplanada de pedra viva al mateix llit on podrem contemplar el conjunt de tines de la Riera de Mura, també anomenades Les Solanes.

Història

El Bages està organitzat a l'entorn d'un pla central d'entre 200-300m d'altitud tancat per un seguit de serralades; concretament la serralada de Sant Llorenç del Munt marca un territori muntanyós que domina les anomenades Valls del Montcau, un espai excepcional i singular en el qual una geografia difícil es barreja amb els testimonis d'una intensa activitat humana. Es tracta d'un territori emmarcat en el Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i l'Obac, que comparteix espai amb els municipis de Talamanca, Mura, El Pont de Vilomara i Rocafort, Navarcles i Sant Fruitós de Bages. Els tres primers municipis destaquen per concentrar un important nombre de tines enmig de les vinyes. La importància del cultiu de la vinya es fa evident, fonamentalment, en la presència de tines a totes les cases i també enmig de les vinyes. La tradició vitivinícola al Bages ha marcat les diferents etapes històriques així com l'evolució dels municipis de la zona, des del segle XI fins el XIX. Al segle XIV són moltes les referències de tines i folladors al costat de les bótes a quasi totes les cases i cellers de la zona, i la tina apareix per primera vegada a documents a la zona del Bages durant el segle XIV. A partir del segle XVI i XVII comencen a generalitzar-se les tines excavades a la roca, amb els dos recipients: un per xafar el raïm i altre per abocar-hi el most i la brisa perquè fermentés; però finalment es va acabar construint un tipus de tina que podia fer la mateixa funció en un únic recipient afegint el brescat, una graella de posts de fusta recolzades a la boca que permetien xafar el fruit i contenir el líquid extret a la inferior. El recipient fonamental per a l'elaboració del vi a partir del segle XVII, fou la tina, de forma circular o quadrada, construïda amb pedra en sec i morter de calç, amb l'interior impermeabilitzat amb cairons envernissats de color vermellós. Cronològicament, les tines excavades a la roca daten de l'edat mitjana, mentre que les folrades amb cairons envernissats es van fer a partir del segle XVII (Ballbé, 1993). L'apogeu de la vinya al segle XVIII obliga a construir més tines a l'exterior de les cases, probablement utilitzades per parcers, mentre que les interiors de les cases eren dels amos. L'expansió dels segles XVIII i XIX es dona quan la fil·loxera afectà les vinyes franceses el 1863, i la demanda de vins catalans augmentà. Però a partir de 1892, començà a afectar la nostra zona. Tot i què es plantaren algunes vinyes amb peu americà, que va mantenir el conreu de la vinya fins a la industrialització, no tornaria a ser mai més un conreu important, abandonant-se progressivament les feixes.

Bibliografia

Inventari del Patrimoni Arquitectònic de Catalunya. Departament de Cultura. Generalitat de Catalunya. AA. VV. (2005). Tines a les Valls del Montcau. Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i l'Obac. Consorci de les Valls del Montcau. Col. Llibres de la Muntanya, 11. Farell Editors, Sant Vicenç de Castellet. BALLBÉ i BOADA, Miquel (1993). Tines al mig de les vinyes a la comarca del Bages. Quaderns del Centre d'Estudis del Bages, núm. 6. CORTÉS ELÍA, MARÍA DEL AGUA (2017) Inventari de les tines de les Valls del Montcau. Pla Director de les tines a peu de Vinya. Diputació de Barcelona, Ajuntaments de El Pont de Vilomara i Rocafort, Talamanca i Mura. "Memòria de la rehabilitació de les tines: Solanes i Llobregat-Tres Salts". Consorci per a la Promoció Turística de les Valls del Montcau.

